

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1
Tel. št. 73.

Leto XXI.

Št. 4.

Kranj, 23. januarja 1937.

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40.- Din, polletno 20.- Din,
četrtletno 10 Din.

Kmečka zaščita

Zaščito kmeta, kakor jo je izvedel prejšnji režim, bi se jo lahko primerjalo z načinom, kadar se dere kravo s svedrom. Z nespametnim gospodarstvom in ubijanjem vsakega zapiranja v kreditno gospodarstvo so povzročili večji padec cen kmetijskih produktov, kot je bilo to z onimi na svetovni trg potrebno, kar je imelo za posledico denarni nezmožnost kmetov. Za vse to pa so iznašli edino zdravilo in sicer začasno odložitve plačil. Nato je sledilo nešteto uredb, katerih vsaka je reševanje tega problema le še bolj zamotala. Uredba je ostala le na papirju, ker ni istočasno režim preskrbel za to, da bi kmetje mogli obroke tudi plačevati.

V zvezi s to gospodarsko krizo je naše kreditno gospodarstvo zlasti hranilnice in posojilnice prišlo v hudo denarno krizo. Če bi bila država ob prvih pojavih denarne krize priskočila na pomoč, bi bili morda ohranili likvidnost naših denarnih zavodov do danes. Mesto pomoči je nastopila kmečka zaščita, ki je zaprla denarnim zavodom zlasti hranilnicam in posojilnicam še zadnji dotok likvidnih sredstev ter s tem popolnoma omrtvičila naš denarni trg. Država je tudi pri denarnih zavodih našla edino zdravilo v tem, da je najhujše prizadetim denarnim zavodom odločila plačila. Denarni zavodi so izgubili zaupanje in vloge niso več prihajale v naše denarne zavode ampak drugam.

V takem stanju je naša sedanja vlada vprašanje kmečkih dolgov. Spoznala je povezanost vprašanja cen kmetijskih proizvodov z vprašanjem kmečke zaščite in vprašanjem likvidnosti denarnih zavodov. Z ugodnimi pogodbami z inozemstvom in s pametnejšim državnim gospodarstvom je vlada skušala dvigniti kupno moč kmetijskih produktov, kar se je deloma že posrečilo. Nato je skušala na osnovi razmerja cen kmetijskih produktov ob času zadolžitve in sedaj ob času plačila najti srednjo pot ter znižati kmetu po tem razmerju njegove obveznosti in mu tako omogočiti plačilo znižanega dolga.

Ako pa je hotela država preprečiti vsled tega znižanja nastalo nevarnost za denarne zavode, ki svojim vložnikom ne bi mogli toliko nuditi, kolikor so jim vložniki zaupali, je morala poseči v svoj žep in doplačati razliko. S tem naj bi bil varovan vložnik in obenem ustvarjena možnost likvidnosti denarnih zavodov. Na teh osnovah se je končno sestavila uredba o likvidaciji kmečkih dolgov. Ta uredba je stopila v veljavo dne 26. septembra 1936.

Uredba za one dolgove, ki so nastali

Prosvetnim društvom

Da bo mogel dekanjski prosvetni odbor pričeti z delom, prosimo vsa Prosvetna društva naše kranjske dekanije, da mu takoj prve dni prihodnjega tedna javijo kratko statistiko. Ta naj obsega le dve stvari: število članov in eventuelne odseke v društvu in drugič društveno delo od jeseni 1936 dalje (igre, pevski nastopi, predavanja in podobno). Dodajte še ime predsednikovo in tajnikovo!

Pozneje se zgolj za administrativne posle in prazne številke ne bomo zanimali. Za začetek pa nam je pregled nujno potreben. Prosimo, da nikakor ne odlašate s to dolžnostjo. Povezani smo med seboj in dokler čakate vi, mi pri najboljši volji ne moremo naprej. Odbor.

Dopise sprejema g. Vertovšek Milan, Tiskovno društvo v Kranju.

že pred 23. aprilom 1932 in za one kmete, ki so bili ob času zadolžitve in dne 26. 9. 1936 kmetje. Kmetje so le oni, katerim je glavni poklic kmetijstvo in katerim izvirajo obdavčeni dohodki pretežno iz kmetijstva. Površina posestva ne sme presegati 50 ha orne zemlje. Dohodek od hiše, v kateri kmet stanuje, se ne vpoštevata pri ocenitvi obdavčenih dohodkov. Posel vaškega obrtnika ali vaškega trgovca ne vzame kmečkega značaja, če izvirajo obdavčeni dohodki vaškega obrtnika ali trgovca pretežno iz kmetijstva.

Potrdila o kmetijstvu izdajajo občinske uprave na zahtevo vsakega interese. Občinska uprava mora zahtevi ugoditi ali jo zavrniti v 14. dneh. Če občinska uprava v 14 dneh ne izda odločka, ima interese pravico prositi sresko načelstvo za intervencijo. Če interese ni zadovoljen s potrdilom, sme predlagati okrajnemu sodišču, ki potrdilo preizkusi in nato izda sklep, ki je končno veljaven. Proti temu sklepu namreč ni pritožbe.

Dolgovi, ki ne presegajo zneska 250.- Din ali ki skupno presegajo pol milijona dinarjev, dalje davščine in zakonite pristojbine, dolgovi na blagu do 500 Din, ki so nastali pred 20. oktobrom 1931, dolgovi, če so kriti z ročno zastavo, terjatve za vzdrževanje (aliment), terjatve iz kaznivih dejanj, mezdne terjatve, terjatve obrtnikov do 500 Din za opravljena dela pred 20. oktobrom 1931 ter terjatve, ki izvirajo iz dedovanja (dedne odprave, dote, volila etc.) se ne smatrajo za kmečke dolgove. Pri dednih terjativah je važna določba da je upravičen dolжник v letu dni, to je do 26. 9. 1937 zahtevati, naj sodišče zniža dedščino ali doto sorazmerno z zmanjšano vrednostjo prevzete nepremičnine, če je prevzeta nepremičnina izgubila več kot 25% svoje vrednosti, kot je bila vredna v času, ko je dolg nastal.

Zaščite se tudi ne more vporabljalati proti siromašnim upnikom, ki nimajo svoje imovine niti svojih dohodkov za nujno vzdrževanje.

Kmetje morajo plačati 50% svojega dolga, kateremu so priračunane dogovorjene ali zakonite obresti do 25. 11. 1931 ter 1% obresti do 26. 11. 1936 in 3% obresti do 15. 11. 1936, kakor tudi vsi stroški v 12. letnih obdobjih, ki se obrestuje v 3% obrestmi.

Uredba loči dolžnike, ki dolgujejo denarnim zavodom in dolžnike, ki dolgujejo le zasebnikom.

Dolžnike napram denarnim zavodom prevzame privilegirana agrarna banka, ki je upravičena terjati 50% dolga v 12 letnih obdobjih od dolžnikov samih, ostalih 50% pa bo deloma doplačala država privilegirani agrarni banki, deloma pa bodo to razliko nosili tudi denarni zavodi. Denarni zavodi bodo to razliko morali prevzeti le do višine svojih rezerv odnosno banke do polovico svoje deležne glavnice. V nobenem slučaju pa denarni zavodi ne bodo na ta način trpeli več kot 25% celotnega dolga. V vsakem slučaju torej pokrije država vsaj 25% dolga.

Privilegirane agrarna banka mora vrniti denarnim zavodom tako prevzete terjatve v 14 letnih obdobjih s 3% obrestmi. Prvi obrok zapade 31. 12. 1937. Denarni zavodi pa inajo pravico zahtevati od privilegirane banke tudi predujme na te obroke.

Dolžniki so dolžni plačevati prvi obrok takoj, ko ga je obvestil denarni zavod o višini prvega obroka. Vsi obroki pa zapadejo v plačilo le tedaj, če upnik zahteva s posebnim opominom plačilo prvega obroka v 15. dneh.

Privilegirana agrarna banka bo z ureditvijo kmetijskih dolgov imela verjetno še celo leto posla. Zato se bo

praktično mogla izvajati ta uredba šele tedaj, ko se bodo ugotovili dolžniki in njih obveznosti.

25%tno državno doplačilo bo privilegirana agrarna banka izplačala v 20 letnih obdobjih v posebnih obveznicah denarnim zavodom. Ti denarni zavodi bodo dobili obveznice še za zadnjih 25% dolga, če in v kolikor ne bodo denarni zavodi sami mogli pokriti tega ostanka s svojimi rezervami.

Iz vsega je razvidno, da bodo denarni zavodi na ta način prišli sprva do skromnih, leto za letom pa do večjih denarnih sredstev ter da bodo za del nadaljnjih obrokov katerih kmetje iz svojih prihrankov ne bi mogli plačati, zadolžili zopet kmeta, katerim se bo dolg znižal na ta način tako zelo da ga ne bodo mogli obrestovati in vsled zvišane likvidnosti denarnih zavodov ter živahnega gospodarstva ta del svojih dolgov tudi poplačati.

Državljeni imajo pravico prošnje

Tako določa čl. 14 državne ustave z dne 3. septembra 1931.

Finančna kontrola vrši vse rubeže. Pri tem uporablja tiskovine, ki jih mora dolжник podpisati, kadar je zarubljen. V teh tiskovinah, ki so tiskane v srbohrvaščini, seveda s cirilico na prvem mestu in z latinico na drugem mestu, so izrazi, ki jih podeželski človek v resnici ne razume. Na pr. „Poreska“, „varoš“, „pokretina“, „egzekutivni“, „broj“, „poreski oblik“, „kamate“ (ne komate).

Če pa dolžnega davka ne plača po sili obstoječih razmer v določenem času in po izvršenem rubežu, tedaj dobi novo tiskovino, „Obvest o licitaciji“, ki jo finančna kontrola izpolni v našem jeziku, županstvo pa dobi „Objavo licitacije“ (dražbe), seveda vse v srbohrva-

Kljub temu znižanju pa se bodo vsaj prve čase pojavljale precejšnje težave z odplačevanjem obrokov, ker naši denarni zavodi ne bodo še imeli ne bonov za prvih 50% dolgov, ne obveznic, katere bi lahko odstopili bivšim svojim dolžnikom za plačilo prvih obrokov privilegirani agrarni banki. Ravno za ta čas pa bi bila nujna poteba, da se našim denarnim zavodom nudi zadosten kredit iz sredstev državnih bank ter s tem omogoči nemoteno odplačevanje obrokov privilegirani agrarni banki in ustvariti likvidnost vsega našega denarnega trga. Slišimo, da se v tej smeri mnogo dela in le želimo, da bi vsa ta prizadevanja imela zaželjeni uspeh. Mnenja smo, da je kredit nujen člen v razvojanju našega omrtvičenega gospodarstva.

O drugih določbah uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov bomo poročali prihodnjic.

ščini in prvenstveno s cirilico.

Po čl. 3 ustave je „službeni jezik kraljevine srbsko-hrvatski-slovenski.“

Mislimo, da je stvar takta, če nam vsaj v bodoče finančna kontrola pošilja tiskovine v slovenskem jeziku. Sicer pa se more smatrati to zadevo za skrajno nerodno, ki dosti več stane, če se tiska tiskovina v jeziku, ki v Sloveniji ni običajen, mesto da bi se tiskalo v jeziku pokrajine, kjer se ima uradna tiskovina uporabljati.

Zato zahtevamo in hkrati prosimo, naj se vsi oni, ki imajo o tem določati, zavedajo narodovih pravic, ki mu jih daje državna ustava in naj našo pravico prošnje ne zametujejo, sicer bo treba pričeti s zametavanjem takih nepraktičnih, predragih in nepotrebnih tiskovin.

Ata Narod za našo reklamo

Kot nekako predpripravo za občinske volitve v našem mestu, ki se bodo vršile v kratkem času, je začel Slovenski narod, nedvomno naprosen od „prijateljev“ našega lista v Kranju, prinašati v zadnjem času vesti na prvi strani pod kolono, ki jo očitno smatra primerno samo za najvažnejše novice, sestavljene po navodilih iz Kranja v naročni obliki. V njih dela četudi nehoti za naš list veliko reklamo. On namreč citira zelo pogosto naše članke in jih po želji in naročilu svojih velikih kranjskih sodrušnikov tudi komentira. Kakor onim kranjskim velikanom iz prejšnjega režima, ki so nas sprva omalovaževali, potem zatirjali, da se za naše pisanje sploh ne zmenijo, nato so začeli najprej na skritem potem pa v javnosti hudovati, ovajati, tožiti, itd. itd., tako se je sedaj zgodilo tudi Slovenskemu narodu. Čeprav so zanimali vedno, so vsi ti kranjski velikani posvečali še prav posebno pozornost našemu listu in ga komentirali z vso natančnostjo od prve do zadnje črke. Ravno tako sedaj tudi Slovenski narod nastopa po nasvetu teh svojih „prijateljev“ proti nam.

Z veliko reklamo, ki jo Slovenski narod pripravlja našemu listu s svojo posebno pozornostjo, se mu prav posebno zahvaljujemo ter pričakujemo, da nam bo tudi v naprej v svojem lastnem interesu ohranil svojo pozornost in še nadalje posvečal na prvi strani našemu listu vsaj 2-3 članka tedensko.

Samo to naš prijateljski svetujemo, naj ne posluša samo nasvetov svojih kranjskih „pri-

jateljev“ in ne priobčuje samo tega, kar „prijatelji“ žele, ampak naj sam naš list pazljivo prečita in naj tudi sam izbere ono, kar bi utegnilo njegove bralce zelo, zelo zanimati. Tako na pr.: Slovenski narod ni priobčil iz zadnje številke našega lista žal prav ničesar, a vendar bi mogel ugotoviti, kako je sam nasledel svojim informatorjem glede neimenovanja začasne uprave gasilske župe škofjeloškega okraja. Pa tudi druge zadeve — notice bi zelo zanimalo njegove bralce. Zato mu toplo priporočamo naj eno zadnjih številki našega lista vzame še enkrat v pretres in pazljivo prečita. Dobil bo tako mnogo materiala, ki bo prav gotovo bolj zanimiv kot navadna reportaža iz sodne dvorane. Tako naj priobči iz Senčurških dogodkov v celoti pismo, ki ga je svoj čas pisal g. dekan Škerbec preiskovalnemu sodniku g. Gradniku. Jutro je prej priobčevalo iz istega pisma z največjim povdorkom samo odlomke trdeč, da mu je pismo preskrbel tudi neki „kranjski prijatelj“. Ker so Narodovi bralci polagali tako važnost na odlomke tega pisma, jih bo gotovo zanimala tudi cela vsebina.

Slednjici bi Slovenskemu narodu priporočali, da svoje čitatelje tudi malo seznani z onimi našimi članki in odkritji, v katerih smo s preveliko obzirnostjo odkrivali samo malenkostni del junaskih dejanj naših „nacionalnih velemož“ ob času prejšnjega režima. Ali pa o nacionalnih podvigih onih gansterjev, ki so „dragoceno“ blago onega časa — nacionalizem — znali tako dobro vnovčevati!

Tedenske novice

Saljiva spevoigra na našem odru. Moški zbor in orkester Prosvetnega društva v Kranju pripravljata našemu občinstvu za predpust prijetno zabavo. Studirata burko v treh dejanjih z naslovom „Čevljar baron“. Vsebinsko je igra preprosta snov vzeta iz vsakdanjega življenja.

Naši pevci in pevke se pod dobrim vodstvom temeljito pripravljajo, da burko izvedejo predpustu primerno. Sodeluje celokupen zbor. Vloge so igralsko in glasovno dobro zasledene, ostali se pa kot čevljarski pomočniki tudi že vadijo, da bodo znali poslušalcem zašiti usta.

ki sem jne bodo od smeha do ušes raztegnila.

Kranjski gospod, po poklicu ?, ima zelo dolg jezik a kraiko kuko. Ta gospod se je namreč zadnji ponedeljek spravil v javnem lokalu s svojimi besedami na ugledne može iz Kranja. Ljudje, ki so bili navzoči, so zapustili lokal radi tako nesramnega govorjenja. Svetujemo dotičnemu gospodu, naj utihne ali pa naj tako govori v takih prostorih, kamor sam spada on in njegova družba.

Bolj vestna kakor ! sem. Pravijo, da ni dobro če je človek bolj kriv kot paragraf sam. Samo svetujemo — ne opominjamo — dotično gospodstvo v nekem kranjskem uradu, da naj nikar ne gre preko paragrafov, da ne bo sama ostala na paragrafu.

Zadnjo nedeljo je farna mladina ponovila igro „Kralj z neba“. Ker je bila ta igra že štirikrat igrana smo se bali, da bo dvorana pri tej predstavi prazna. Toda tudi pri tej peti predstavi je bila dvorana nabito polna. Vidimo, da je res potrebno ljudem nuditi na odru lepih verskih iger. Igralci so vsi svoje vloge nad vse lepo izvedli.

Prosvetno društvo v Kranju sporoča vsem okoliškim društvom, da izposojuje garderobo samo ob nedeljah dopoldan od devete do dvanajste ure. Druge dneve ne izposojuje.

Že danes opozarjamo na sestanek vsega prosvetnega članstva iz kranjske fars, ki bo dne 3. februarja ob 8. uri zvečer v dvorani Ljudskega doma. Na tem sestanku bo odbor podal pregled dosedanjega delovanja in skupno bomo določili program za letošnje leto. Kakor je društvo informirano, bo tekom tega leta v Kranju prosvetni dan za vso Gorenjsko. Treba bo torej mnogo priprav. Pridite polnoštevilno vsi prosvetarji!

Skupina poselske zveze v Kranju sporoča tistim članicam, ki so se priglasile k drugi in tretji skupini tečaja za kuhanje, to je za nedeljo popoldne in torek zvečer, da se tečaj radi neprilakovanih ovir preloži na mesec majnik.

V domu na Kofcah se pričnejo v nedeljo 24. januarja že pred Božičem napovedani tečaji, ki jih bo vodil zvezni smuški učitelj. Vsak tečaj traja od nedelje do vštete sobote, torej polnih sedem dni. Popolna oskrba za ves čas, štirikratna hrana dnevno, prenočišče v kurjenih sobah ter honorar smuškega učitelja stane 400.— Din.

Snežne prilike so zelo ugodne, 10 cm pričiha na trdni podlagi.

Prijave sprejema oskrbnica plan. doma, ki daje tudi vsa nadaljna tozadevna poročila.

Dekleta v Kranju — na delo! Pred dobrim letom smo začele dekleta v Kranju prirejati v svojim Dekliškem domu izobraževalne večere. Same smo čutile to potrebo, zavedajoč se, da stopa pred nas dan za dnem nešteto vprašanj, katera moramo rešiti. Ne smemo pozabiti, da tudi od nas zahtevajo razbčane družabne razmere ne samo skrite pobožnosti, marveč pogumne besede. Na jasnem si moramo biti, kakšno nalogo imamo sedaj v dekliški dobi. V luči naše versko-katoliške izobrazbe pa si hočemo na svojih dekliških sestankih ustvariti tudi organizirano obrambno četo odločnih, katoliških zavednih pobornic. Skupno in s privzgojeno poštvalnostjo hočemo nastopati za čast in od Boga dane pravice, ki jih imamo žene v družini in v javnosti. Zato pa na delo! Vabljeni so zlasti dekleta iz Kranja. Skoda bi bilo pustiti znanke večere minevati brez napredovanja. Pesem, poučno predavanje, medsebojno spoznavanje, vmes pa ročno delo — katera si ne želi takih zimskih večerov. Nasprotniki nas v poštvalnosti ne smejo prekositi. Poklicani smo mi katoličani: nadaljevati moramo poslanstvo našega Odrašenika! Me dekleta ga bomo nadaljevale v svojih dekliških vrstah. Odprimo oči in srce, prisluhnimo cerkvi, ki hoče po nas katoliških dekletih prinesiti zasuženemu žensstvu Kristusove, ne pagnske svobode. Zato vse, ki se zavedate važnosti te naloge, pridite k našemu Dekliškemu krožku!

Dekliški krožek v Kranju bo imel od sedaj naprej svoje sestanke ob sredah v Ljudskem domu v knjižnici. Prihodnji sestanek bo v sredo, t. j. 27. januarja ob 8. uri zvečer. Na tem sestanku se bo volil novi odbor. Pridite v velikem številu!

ŠKOFJA LOKA

Ker ste v Vašem cenj. listu objavili že več „cvetk“ iz dobe paševanja bivših JNS. gospode, mi dovolite gospod urednik, da tudi iz Škofje Loke prinese „Gorenjec“, par takih cvetk, da bodo Ločani vedeli s kom so imeli opravka tekom zadnjih let. Danes za uvod tole:

Ko se je slika Marija Pomočnice z Brezij po končanem evh. kongresu vračala skozi Škof-

jo Loko na Brezje, se je na škofjeloškem mestnem trgu nabralo okoli 4000 ljudi, ki so Marijo zasipali s cvetjem in prepevali njene pesmi v pozdrav in prošnjo. Vsak jo je počastil kakor je vedel in znal ter ji po svoje potopil težave. Prizor je bil tako ganljiv, da ga še danes ni nikdo, ki je bil poleg, ni pozabil. Z oken mestne dvorane sta pa vse to opazovala dva gospoda, oba odlčna pristaša ločkih JNS. Pa nista bila ganjena nad prizorom, ampak sta z ironičnim nasmehom na ustih v medsebojnem govoru smešila ljudi tam spodaj, češ: „platno in les molijo, to je malikovanje, slabši so, kakor zamorci, ki plešejo po pragozdu okrog svojih malikov“. Tako sta govorila! Bil pa je navzoč tudi mlad, inteligenten katoliški fant, ki je oba z ostro besedo zavrnil.

Ta „cvetka“ ločkih JNS. jasno kaže, kaj mislijo pofarji o največjih ljudskih svetinjah. Pa vendar sedi eden od teh dveh „gospodov“ na važnem upravnem mestu v naši ožji okolici. To je ena izmed cvetk, prišla pa bodo še druge. Ljudstvo pa naj samo sodi!

Dvakrat krivica: V Vincarjih je bil zaposlen neki delavec, ki ima doma štiričlansko družino. Gospod tovarnar je delavca enostavno odpustil brez vsakega pravega vzroka, čeprav je bil delavec že več let zaposlen pri njem. Pred leti mu je še celo naredil uslugo, da g. tovarnarja ni naznanil ko se je sesul sneg nanj pri kopanju kamenja za tovarno. To pa zato, ker ga tovarnar ni imel prijavitelnega pri OUZD in je tedaj obljubil dotičnemu delavcu, da bo lahko pri njem vedno zaposlen, ko bo ozdravel. Ko je ozdravel, je bil res zaposlen pri njem še kak dve leti. Prišla pa je odpustitev in delavec je zaprosil za brezposelno podporo pri borzi dela. Prošnja pa je bila odbita, ker tovarnar ni odjavil delavca, ki ga je kasneje prijavil pri OUZD, čeprav je preteklo že od tega 3 mesece. Tako se je delavcu zgodila dvakratna krivica. Prvič, krivična odpustitev, drugič pa ni dobil podpore v znesku Din 36.0.— do katere ima pravico.

Občinske zadeve. Občinsko gospodarstvo se čimdalje bolj razvija, odkar ga je prevzela v roke JRZ. Prigospodarilo se je že mnogo, zlasti pri kamenju, ki ga občina prodaja iz Kamnitnika. Podjetje Dedek iz Ljubljane vozi pod strogo kontrolo kamenje na ceste k Jeperci. Pot na Kamnitnik se je zgradila z zaporo, tako, da ne more vsak po svoji mili

volji voziti kamenja kakor prej. Saj se je zgodilo, da je odbornik bivše JNS uprave vzel več sto tona kamenja, prijavil ga pa ni. V stoterih drugih slučajih je bila občina oškodovana za težke desetisoče. Bila je postavljena nekaka kontrola, ki pa ni delovala.

Sedaj je občina postavila strožjo in vestno osebo, in uspeh je tu. Želimo pa, da bi vsaj sedaj bivša „kontrola“ ne imela na Kamnitniku ničesar več opraviti, ker novemu kontrolorju samo nagaja, ter pri iskanju kamenja razkoplje tu in tam. Občina se pa jezi. Občina naj poveri kopanje kamenja revn. družinam, ki so naseljene po hišicah na Kamnitniku. S tem bi jih občina vsaj delno preskrbel.

Uredilo naj bi se tako, da bi oni imeli izključno pravico poleg sedanje kontrole pri pripravljanju kamenja na Kamnitniku. Tako (Dalje na 3. strani.)

VOŠČILO SENCURSKEMU ŽUPANU OB 50 LETNICI.

Vrstijo se dnevi življenja, zdaj lepi, zdaj tužni so vmes, zdaj tiho nam nihajo ure, zdaj radostno bijejo čez.

Tako si jih vrsto prehodil, preživel življenja si cvet, saj god si prečastni dočakal, ki s klasjem je zlatim odet.

Let petdeset živel si v srečo, ne sebi, družini samo, saj leta vsa polna, bogata, delil si rojakom skrbno.

Delil si jih z dušo bogato delil jih z blagostjo srca, nikdar ni značaja Ti strlo, nikdar ni zlomilo duha.

Tako si po borbah s krivico zmagalec po zmagi nam vstal in zdaj si odličnik med nami, glej Bog Ti odliko je dal!

Pri zlatem mejniku si danes naj sveti patron bo s Teboj, vse dalje — in višje — Te vodi, pri biserem — zopet postoj!

Da bomo, kot danes voščili občani, prijatelji srčno še dolgo, — v vseh srečo nam živi! Usliši nas dobro nebo...!

Marija Ferjan

Gorenjci nosijo TIVAR-jeve obleke, ker so dobre in poceni

TIVAR OBLEKE

Skerbec Matija:

Šenčurski dogodki

(Dalje)

Odprta noč in dan so bile ječe vrata.

Še isti večer, ko sem se vrnil domov iz Belgrada, so me nekateri opozorili na to, da stoji v senci vrtnih vrat nasproti župnišću neka „gospodična“ srednjih let, ki točno pazi, kdo prihaja v župnišče in iz župnišča. „Se bo že naveličala tam stati“, sem pripomnil. Končno mi je šla „ta ženska straža“ pa že na živce. Neki večer grem iz župnišča, pa jo dobim, kako se stiska v senci portala in opazuje, kdo prihaja v župnišče. Pa jo pošteno nahlulim:

„Kaj pa vi tu stojite?“

„To vas nič ne briga“, mi odgovori v hrvaškem jeziku, ki imel ruski naglas.

„Mene to toliko briga, da vam tu ne dovoljujem postajati.“

„Nimate nobene pravice mi to zabranjevati.“

„To je župnijski svet in tu sem jaz gospodar, odstranite se.“

„Če, če je tako, pa grem.“

In odšla je po ozki ulici proti Pungratu. Drugo jutro nato napišem na ekrajno glavarstvo sledeče nekoliko zasoljeno pismo:

Kranj, 31. avgusta 1932.

Sresko načelstvo

v Kranju.

Zadnje čase se ponovno pojavlja pred tukajšnjim župniščem neka „gospodična“, ki stoji v senci vrat nasproti župnišću. Sinoči sem jo tudi jaz tam dobil in sem jo precej neprijazno odsvolil in ji prepovedal tam postajati. Mislim sem namreč, da je to kaka vlačuga, ki ponoči tu lovi moške.

Ko sem pa zadevo danes bolj premislil, se mi zdi verjetnejše, da je to morda kak ženski detektiv. Če bi to bilo, bi prosil naslov, da ukrene potrebno, da se mesto

ženskega detektiva nastavi moški. Fantje, ki hodijo mimo župnišča, mislijo namreč, da je to kaka vlačuga in je verjetno, da jo ob priliki postavijo pod kak tuš na gnojšče. Da ne pride do kakih neprijetnih incidentov, bi prosil da naslov v slučaju, da je to kak detektiv, poskrbi, da se mesto ženske nastavi moški. Če pa je potrebno, da ženska tam stoji na straži, naj naslov blagovoli javnost na primeren način opozoriti, da je ne bodo smatrali za kako javno žensko, ter da se ji ne pripeti kaj neprimerne.

Če pa to ni kak detektiv, bi prosil naslov, da opozori žandarmerijo v Kranju, da odstrani sumljivo žensko.

Gospodična govori srbohrvaški jezik z nekakim ruskim akcentom.

M. Škerbec.

Čez par dni na to je zadevo preiskovala žandarmerija, „gospodična“ pa je izginila. Okrajno glavarstvo je na to sporočilo, da politični oblasti ni znano, da bi bil v Kranju nastavljen kak ženski detektiv. Vsekakor bi bilo zanimivo izvedeti, kdo jo je bil nastavlil...

Ko sem „gospodično“ odpravil izpred župnišča, sem se skoro bal, da pride lahko radi tega na oblasti ponovno kaka ovadba, da sem izrekel kake protidržavne besede ali morda, da sem se „protidržavno“ jezil ali smejal...

Da je bila v onih dneh režima J.N.S. na mestu velika opreznost in da sem takorekoč vedno stal na pragu ječe ali internacije, naj ob tej priliki navedem še drug zanimiv slučaj.

Bilo je v nedeljo 24. junija 1934. ko sem bil že prost Sremske Mitrovice. Nekoliko čez 9. uro dopoldne grem iz spovednice v župnišče, pa me na pragu zakristije ustavi bolje oblečen hrvaško govoreč človek in me vpraša:

„Oprostite, ali ste vi župnik Škerbec?“

„Jaz sem tisti.“

„Mene pošilja k vam Davidovsky, da bi mi šli na roko v neki stvari.“

„Imate od g. Davidovskega kako pismo?“

„Saj bi bil moral na to misliti, da boste to

vprašali, pa je bilo treba zelo hitro oditi in ni bilo primerno, da bi jemal kako pismo s seboj.“

„Če poznate Davidovskega, povejte, kako ga pa zavejo tovariši z domačim priimkom?“

Davidovsky je mlad akademik, ki je bil z menoj zaprt v Sremski Mitrovici. Dober dečko, lepih manir, veren dijak in smo postali prav prijatelji v Kustodiji, vsi so mu rekli „Cico“.

Tako mi tudi prišle reče: „Cico mu pravijo.“

„Vidim, da ga dobro poznate, pojdite z menoj, v župnišče, da kaj zajtrkujete.“

Med zajtrkom v lopi na župnijskem dvorišču pa mi moj hrvarat naenkrat reče:

„Gospod župnik, jaz sem nekaj napravil in moram takoj čez mejo in g. Davidovsky me pošilja iz Zagreba, da bi me vi spravili čez mejo.“

Ostrmel sem! Pomenljivo ga pogledam in premišljam nekaj časa, na to pa rečem:

„Jaz vas smatram za policijskega konfidenta.“

Nemirno me je pogledal, jaz pa nadaljujem:

„Jaz sem vendar pod policijskim nadzorstvom, kako more g. Davidovsky poslati k meni kakega človeka, da bi ga spravil preko meje? Pa tudi če niste policijski konfident, jaz kot župnik se s takimi posli ne morem pečati. Ko bi mi mi šli povedali, da morate preko meje, bi vam bil dal kako podporo, sedaj vam pa ne morem dati ničesar.“

Poslovila sva se. Težko mi je bilo. „Morda je pa vendar kak človek, ki potrebuje moje pomoči. Pa je tako neroden!“ sem si mislil.

Na to grem na občni zbor Delavskega doma. Po poti sem zadevo premišljeval. Če ni konfident, ga lahko primejo na meji. Izpraševali ga bodo, kje je bil, pa pridem v proces. Da bi imel pričo, da sem smatral moža za policijskega konfidenta, takoj zadevo pojasnim dr. Megušarju in mu povem, naj si zapomni, da smatram prišleca za policijskega konfidenta in da nisem hotel imeti z njim nič opravka.

Obrtna veselica se vrši v soboto dne 23. januarja v vseh prostorih hotela „S t a r a p o š t a“. Vsi vljudno vabljeni! Začetek ob 8. uri zvečer.

Čevljar baron

pride drugi teden v Kranj, na oder Ljudskega doma, z vsem svojim veseljem, težavami in nadlogami.

se bo zadeva najpovoljnejše rešila v korist občine, ki ne bo škodovana, in revnih družin na Kamnitniku, ki bodo imele v tem delu vsaj nekaj zaslužka, zlasti po zimi, ko gre največ kamenja za stavbe.

Tudi drugo gospodarstvo gre naglo pot navzgor. O tem bomo še govorili. Zaenkrat naj omenimo samo javna dela, ki jih namerava občina izvršiti v tekočem letu.

Povečalo se bo električno omrežje za kakih 15 svetilk, na Mestnem trgu se bodo namestile velike žarnice po sredi trga, uredila se bo kanalizacija, popravili se bodo stari in gradili novi kanali v Fužinarskem predmestju in Novem predmestju, kjer se je lansko leto zgradil že velik kanal od vojašnice do Siferjeva. To delo je čakalo cele dve leti, pa se ga biva JNS, ni lotila, čeprav so ležali ves ta čas na cesti kupi kamenja, delno se bo popravilo znamenje na Glavnem trgu, da se ne bo delala škoda. Uredile se bodo občinske ceste in sicer: Nunska ulica, trg pred kapucini ter Karlovska ulica. Popravljala se bo tudi mestna ubožnica itd. Vse to bo stalo občino kakih 50.000 Din. Iz banovinskih sredstev se bo nadaljevala gradnja podpornega zidu od mosta do Koširjevega jezua, za kar je predvideno cca 100.000 Din. Začetek te gradnje spada v gospodarstvo JNS, ki pa je gradila tako, da bo spredaj potreben še en podporni zid. JNS tam je svoje gospodarsko ogledalo. Nadaljevala se bo regulacija Sore, ki je zastoj čakala doigo vrsto let, naš župan pa je z delom takoj pričel. Zgradila se bo moderna, tlakovana cesta od kapucinov do konca Stenarjev id. Iz vsega tega se vidi kdo skrbi za Loko. Tudi bomo kmalu dobili katastrsko upravo in premij trgovcev.

Smrtna kosa. V visoki starosti je umrl v Nunki ulici 11 g. Andrej Kecelj, bil je vzor katoličana. V svoji mladosti je bil davčni uradnik. Umrla je Jera Ložnar, mati župnika Božnarja v starosti 70 let.

S. K. Sora. Sportniki pri nas že komaj čakajo snega. Radi bi se smučali. S. K. Sora ima v evidenci smučarsko tekmo na 18 km. Zelim, da se nogomet spomladi zopet oživi. Publika bi rada videla nekaj lepih iger.

TRZIC

Tržiški naprednjaki so prišli v ostro opozicijo napram današnji občinski upravi. Da bi zabrisali svoja "slavna" dela, radi katerih so bili pošteno nagajeni od tržičkih volilcev, so morali povedati v "Jutru", kakšne razvaline so oni prejel 1921. leta. Kakšne so bile te razvaline, je ugotovila revizija. Piši in beri: 12 kron se je ugotovilo razlike, katera naj pomeni tako velikanske razvaline. Poleg tega pa se mora vpoštevati, da je bilo županovanje med vojsko in prva leta po vojski izredno težko. Tako je s takratno revizijo dobil pokojni g. Ahačič lepo zadoščenje za vse napredno blatenje. Kako je bilo z vojnimi posojili in z uporabo posojila najetega pri Kranjski deželni hranilnici vedo napredni bratci prav dobro. V občinskem odboru so tudi njihovi glasovi odobravali naložbe v vojno posojilo in porabo najetih kreditov. Napredna podlost pa hoče svoj greh prevažiti na druge.

Gospode nekam neprijetno dirne najemna pogodba med zadrugo Runo in občino. Na kratko povemo to, da se gg. dopisniki "Jutra" lahko informirajo v občinski pisarni, pa bodo ugotovili, da občina ne plača niti dinarja več najemu, kakor je plačevala pod njihovoj upravo. Znano nam pa je, da je bil pripravljen sam g. Globočnik dati prostore občini na razpolago v svoji lastni hiši, če bi pri volitvah zmagali gg. rakovi naprednjaki. To bi bilo lepo, trgovina in občinska pisarna vse skupaj. Vsi Tržičani bi bili osredotočeni na eno točko: To lepo namero so nam pomagali tudi tržiški napredno-zavedni trgovci preprečiti, ker tudi njim so že presedale razmere na občini. Skozi vso dobo županovanja gospoda Globočnika se je fingiralo dobaviteljstvo na ta način, da so ubožci podpisovali pobotnice, denar pa je prejemala oskrbnica iz občinske blagajne iz rok g. župana Globočnika in blagajnika g. Kališnika, ter isti denar odnesla v trgovino g. župana Globočnika. Takih manipulacij je seveda sedaj konec, kar prizadete gg. gotovo boli. Zadnji račun, ki ga je občini predložil g. Globočnik datira z dne 21. decembra 1936, kar tudi

dokazuje, da je bil g. župan skoraj za večino potrebin občinski dobavitelj.

Kateri član uprave, je bil pri ljudskih štetjih vpisan za Nemea, bo pa imelo "Jutro" še priliko dokazovati. Svoboda pri občinskih volitvah! Leta 1933 in 1936 so gg. odpovedali službe svojim delavcem, v zadrugi "Runo" pa se ni dotičnemu skrivil las leta 1933, če prav je njegov glas odločujoče vplival na izid volitev. Torej, kje je svoboda, in kje je teror?!

LEŠE

Dolgo smo molčali, tako, da so že nekateri mislili, da je šel Gorenjčev dopisnik v pokoj. Marsikdo pozna našo vasico, pa si misli tukaj pa ne more biti dosti novic. Pa ne samo novice, še nevarno je po vasi hoditi, posebno takrat, če se dve ženski stepeta za moške hlače. Kakšna buška se lahko dobi, pa nič zato, saj se hitro popravi, ker takoj za tem že dobiš en škaf obkladkov. Pretekli teden se je vžgala Dobrča, da bi se pa ne videle preveč tiste črne lise, jo je drugi dan pobelil sneg. Kradejo pri nas tudi dobro, najrajši kakšne klobase. Če pa dobijo kakšno mleto kavo v posodi, je pa še tista dobra. No pa to samo za cigane! Ceste imamo sedaj tukaj zelo gladke, pa to samo sedaj pozimi ker jih je nagladil sneg.

KOKRICA

Opearsko delavstvo na Kokrici uprizarj v nedeljo, dne 24. 1. 1937 ob 4. uri popoldne, v dvorani g. Laknerja Golarjevo veseligr v 3 dejanjih "Dve nevesti."

RADOVLJICA

Prosvetno društvo v Radovljici ponovno uprizarj igro "Kralj z neba" v nedeljo, 24. januarja ob pol 4. uri popoldne v Ljudskem domu. Pri prvih dveh uprizarjnih je bila dvorana popolnoma razprodana, zato priporočamo, da si nabavite vstopnice v predprodaji v Kmetijski zadrugi.

K večnemu počitku smo položili Tepinovo mamo iz Predtrga, ki je umrla v visoki starosti 85. let. Bila je skrbna mati 11 otrokom, zvesta tovarišica svojemu možu Jožefu, upokojenemu postajenačelniku, zdaj potrtemu vdovu. S cerkveno svečano slavnostjo sta obhajala maja meseca lanskega leta izredni življenjski dogodek: svojo biserno poroko v krogu svojih štirih še živih otrok, zetov, snah in vnukov. Kako je bila pokojnica pri vseh slojih župnije priljubljena, je pokazal nepričakovano velik pogrebni spreved, katerega se je udeležila tudi dolga vrsta uniformiranih domačih gasilcev pod vodstvom načelnika g. Perca. Cerkveni in društveni pevski zbor je nepozabni mami v časten spomin in slovo dovršeno zapel v cerkvi "Usliši nas" in na pokopališču "Človek glej" pod taktirko organista g. Mihelčiča. Vsem iz srca je rekel ob grobu g. dekan Fatur, ki je vodil pogreb ob asistenci domačega kaplana g. Kunstlja in kazniliškega kurata g. Hafnerja: Vsedobri Bog, ki si dal ranjki Tepinovi mami dočakati biserno poroko na zemlji, pokloni ji še zaslužen biserno krono v nebesih.

PODBREZJE

V nedeljo, 24. januarja ponove naši fantje dramo v 7 slikah "Luč z gora". Začetek ob 3. uri popoldne. Kdor je še ni videl, naj ne zamudi te zadnje prilike, da vidi res lepo in globoko igro. V nedeljo je večina gledalcev odnesla najboljši vtis.

Naši plakati so nekaterim silno napoti, n. pr. v Naklem so bili trikrat nabiti, pa nikdar niso 24 ur viseli. To je pač žalostna slika današnje dobe in vzgoje mladine. Tako početju med nami morajo ponehati!

GORICE

Dolgo je že od tega kar smo se Goričani zadnjikrat oglasili v Gorenjcu. Sedaj pa se zopet oglašamo z veselo novico. Dobili smo namreč novo občino Golnik, katera je bila že davno zaželjena. Ona obsega vasi: Golnik, Goriče, Srednja vas, Zalog, Letence, Kamnjek, Bobnji vrt, Povlje, Trstenik, Pangerica ter Sp. in Zg. Tenetišče.

Zelo smo hvaležni vsem, ki so nam pripomogli k ustanovitvi občine. Nova občina ima za nas velik pomen, ker nam je s tem zmanjšano mnogo potov v oddaljeni Predvor. Sedaj pa, ker je sedaj občina na željo nekaterih v Goričah, bomo imeli blizu občinsko upravo.

V zvezi z novo občino pa bodo prišle tudi nove občinske volitve, katere bodo gotovo pov-

zročile precejšnjo pozornost. Tu pa tam se že sedaj malo šušlja o novem županu in njegovih sodelavcih. Sedaj nastaja vprašanje, koga bodo volili, da bo vreden našega zaupanja in časti prvega župana v novi občini. Može in fantje — volilci, sedaj nam je treba resno premisliti vsako kretnjo in vsako besedo, katera je namenjena bližajočim se občinskim volitvam, da nam ne bo po izteku istih vest očitala, da smo si sami krivi ako dobimo na površje može ki niso zavedni pristaši JRZ.

Gotovo ne bomo volili onih, kateri so nam do sedaj gospodarili in pokazali tako slabe rezultate. Za primer njihovega gospodarstva naj služi sklepanje pogodbe za napeljavo elektrike. Oni so sklepali in seveda tudi sklenili pogodbo, tako da ljudstvo ni moglo in niti smelo izkazati svoje mnenje, ako ravno bi se morali pri taki stvari ozirati na željo in voljo ljudstva. Ta njihova tajnost je bila vzrok, da sedaj skoraj polovico manjših posestnikov nima elektrike, ker tajno napravljena pogodba ni donesla primernih plačilnih pogojev. Pa to še ni vse, da mali posestniki nimajo elektrike. V cerkvi nam gorijo petrolejke, čeprav bi se pri složnem delu lahko za male stroške napeljala električna razsvetljava.

Zato volilci resno na delo s treznim prevdankom! Izberimo si može, ki so res zavedni Slovenci, ter da bodo res zvesti branitelji naših pravic. Volilci, zavedajmo se, da je odločitev v naših rokah, zato pokazimo javnosti in našim voditeljem, ki se trudijo za blagor vseh nas, da smo vredni njih truda in da znamo ustvariti res nekaj vrednega in stalnega.

Tukajšnje prosvetno društvo ponovi v nedeljo, dne 24. t. m. ob treh popoldan igro "Miklova Zala". Vabljeni vsi prijatelji katoliške prosvete.

PRIMSKOVO

Poročali smo, da je gasilska četa odstopila za 31. januar dvorano prosvetnemu društvu. Gasilska četa pa je stavila take pogoje, da jih društvo ne more sprejeti. Čudimo se, da imajo samo nekatera društva, ki pridejo gostovat ugodnosti. — domače kat. prosvetno društvo pa ne.

Smešno je tudi dejstvo, da se teh mladih fantov, ki so vključeni v našem društvu tako bolje desničarji in levičarji.

Dekleta dne 28. januarja ob osmi uri zvečer imate prvi sestanek pri "Krivicu". Vabljeni so na sestanek vsa dobro misleča dekleta. Biti vas mora več kot je fantov!

CERKLJE

V nedeljo ob tretji uri popoldan bo v dvorani Ljudskega doma shod krajevne organizacije JRZ. Vabimo vse prijatelje, da se tega shoda polnoštevilno udeležijo.

ŠMARTIN PRI KRANJU

Prosvetno društvo uprizarj v dvorani Smartinskega doma v nedeljo dne 24. 1. ob 7. uri zvečer in v nedeljo 21. 1. ob 3. uri popoldne lepo ljudsko igro iz turških časov v osmih slikah "Miklova Zala". Ker vlada za igro veliko zanimanje si vstopnice preskrbite pravočasno. Dobijo se v predprodaji v trgovini g. Bašar Franca v Stražišču in pred predstavo pri blagajni.

Čudno se nam zdi, da naši prosvetni lepiki nimajo na Kalvariji skoro nikjer miru. Komaj jih nalepijo, že romajo na tla, toda ne celi, raztrgani so včasih tako, da bi skoraj ne vedel, kaj je pravzaprav bilo. Naj si ne mislijo poštenjaki, da jih mi ne poznamo, svetujemo jim samo, da prenehajo s trganjem sicer jih bo enkrat nepričakovano ujela pravica in bodo dobili plačilo!

Razkuževanje. "Slovenec" z dne 19. 1. 1937 je naše pofarje silno užalostil in razjezil, tako, da ga je nekdo polil z lizolom. Najbrž je hotel razkužiti novice in slike z veličastnega shoda JRZ v Ljubljani. Jezi jih pa posebno, ker vidijo, kako jih naše pošteno zavedno slovensko ljudstvo zapuša in pristopa k stranki, ki jo vodi naš narodni voditelj dr. Anton Korošec. Naše katoliške časopise pa naj pustijo v miru tudi tja, kjer jim ni treba več "razkuževati", naj raje "razkužijo" dolgeve prejšnjega občinskega odbora, jim bo bolj koristilo!

Zadnji dve nedelji smo videli na odru prosvetnega društva lepo uprizaritev drame "Henrik gobavi vitez". Igro so dajali člani do-

brodelnega društva SKA, v katero namen je šel tudi pribitek obeh predstav. Lahko se reče, da smo bili presenečeni nad celoto igre, njenim studijem, kakor tudi posameznih vlog, dasiravno globoka in resna vsebina ni primerna predpustnemu času. Na našem odru pogrešamo zadnje čase takih nastopov, to pa se je videlo tudi na gledalcih, ki so z največjo pozornostjo sledili dogajanju na deskah. Pokazan je bil res izrazit pojem zunanjosti in notranjosti človeške ljubezni, ki je publiko globoko zajela. Vloge so bile srečno razdeljene saj je bilo z malimi izjemami pokazano vse do potankosti, kar ta igra zahteva.

Ko bi se tudi za društvo tako zavzeli, potem bi naš oder lahko tekmoval z marsikaterim mestnim društvom. Treba bo z roko v roki in odprtimi srci delati močno za našo sveto stvar, ki je vsekakor nedeljiva, posebno še, če bo vsaj nekoliko pravga razumevanja. S tem nastopom je naš dom stopil zopet korak naprej, namenu dobrodelnosti pa pripomogel k uresničenju njegovega programa. Korajžno po tej poti naprej. Gledalec.

TRBOJE

Ze v zadnji številki Gorenjca smo brali, da je bila pri naši prostovoljni gasilski četi nastala velika sprememba v zadoščenje vseh članov. Izvoljen je bil namreč nov upravni odbor, ki je tudi že določil na redni letni skupščini, da se bo vršila predaja in prevzem poslov sledeče nedelje t. j. 17. t. m. Prejšnji predsednik gasilske čete, ki na skupščini še niti predlagan ni bil, je tedaj sam zahteval, da se mora izvršiti revizija predno bo oddal posle. Tako smo se v nedeljo zbrali, vendar je manjkalo glavne osebe in sicer tajnika, blagajnika in predsednika v eni osebi, našega vrlega Bohinca. Prejšnji dan ga je menda obiskal odposlanec razrešenega člana župske uprave, ki mu je prinesel navodila, kako naj postopa. Bohinec namreč ni prišel, da bi oddal posle, niti da bi se pregledali, temveč je odšel "po opravkih" v Kranj in menda v Stražišče. Izjavil je pa tudi, da poslov ne bo oddal.

Ni preostalo drugega kot, da je četa potom gasilske župe v Kranju naprosila sresko načelstvo v Kranju za pomoč.

Do sedaj nismo bili vajeni v naši vasi, da bi hodili orožniki k mlinarju, zgočilo se je pa le, Orožniki so po nalogu sreskega načelstva v Kranju pezovali Bohinca, naj odda posle novemu odboru, vendar on tega ni storil. Kaj bo temu sledilo je jasno za vsakega. Kazen — morda tudi zapor! Po vasi pa govorijo, da sedaj zbira Bohinec med svojimi malostevilnimi pristaši podpise, da bo napravil "priziv", češ da redna letna skupščina ni bila v redu izvršena in da so na isti glasovalni člani, ki nimajo glasovalne pravice. On namreč hoče oporekati okrožnico Gasilske zajednice v Ljubljani, s katero je priznana glasovalna pravica vsem onim članom, ki so prej vled nezdravih razmer v gasilstvu odstopili, ki so bili izključeni ali pa jih čete niso hotele sprejeti za svoje člane.

Upamo, da bo oblast energično posegla vmes in napravila konec takemu početju, ki je dogovorjeno in ki mu je edini cilj, da pri ljudeh poniža ugled oblasti.

Brana in travniški pridelki

Pogosta vprašanja, kedaj bodo zopet travniške brane po polovični ceni na razpolago in veliko zanimanje za to mi daje povod, da pišem naslednje vrstice.

Tudi jaz sem nekoč, ko sem bil še mlajši, manj izkušen in še bolj "zavetrovan" v nezmisljivosti izsledkov teorije, prisegal na uspešnost ostrila, globoko v zemljo segajočih travniških bran in skarifikatorjev. Vsaj se nič ne dozdeva bolj jasno kakor potreba, da moramo tudi travniško zemljo rahljati (kakor njivo), ako hočemo doseči povoljne pridelke. V tej domnevi me je posebno podkrepil na nekem tečaju v Admontu na Sp. Štajerskem l. 1926 avstrijski poljedelski inšpektor, inž. Schwartz, ki je tudi izumil neke vrste globoko delujočih travniških skarifikatorjev. In sam sem potem širil prav tiste evangelij o edino uspešnem globokem obdelovanju in branjanju travnikov ter se ta nauk bolj ali manj vneto ponavljal tudi v vseh naših listih in v naši literaturi.

Zares
Za ženine in neveste

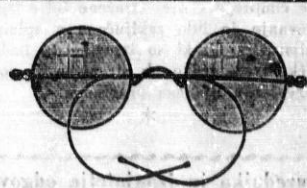

dobro ure, kakor tudi očala, zlatnino, jedilno orodje in druga krasna darila dobiš najsolidnejše le pri

B. Rangus

zlatar in sodni cenilec v Kranju

Istotam se strokovno in pod garancijo izvrše vsa popravila ali v novo predela vsa zlatnina, srebrnina, ure i.t.d.

Ce sem vendar vprašal ljudi, kako se je pri njih obneslo globoko rahljanje in branjanje travnikov, nisem nikdar dobil prav jasnih odgovor. Le malokdo je v popolnem prepričanju potrdil, da se je globoko rezanje in rahljanje travniške ruše dobro obneslo.

Zato ni čudno, če danes prihajajo iz inozemstva vesti, da se globoko rezanje in rahljanje travniške ruše na dobri rudninski travniški zemlji večinoma ni le ne obneslo, ampak da je pokazalo celo manjše pridelke kakor na nebranih travnikih. Globoko rahljanje oz. branjanje travnikov je bilo uspešno le na črni, zaprti, humuzni zemlji, katero so popreje osušili.

Na dobri rudninski zemlji je globoko rahljanje in branjanje pokazalo slabše pridelke celo v primeru, da se je istočasno izvršilo na travniku dosežev travnih semen.

Samo v primeru, da se je ostro in globoko branjanje travnikov združilo z istočasnim gnojenjem s kompostom, apnom ali umetnimi gnojili, in bilo ostro obdelovanje travnikov uspešno in učinkovito ter je bržčas tudi istočasnemu gnojenju naših travnikov pripisovati da so se travniške brane posamezno obnesle in da so postale tako priljubljene.

Uporaba lahkih, kratkocobnih travniških bran je pri nas zgodaj spomladaj prejkoslej potrebna za izravnavanje krtin in izravnavanje ter čiščenje zemlje, vendar so travniške brane, ostre ali tope, le malo uspešne za stalno uničenje mahov, za rahljanje zemlje in za zgostitev ruše.

Mah na travnikih stalno odpravimo le z izsuševanjem ali gnojenjem z apnom in drugimi gnojili.

Rahlo, godno in rodovitno travniško zemljo dobimo samo, ako rušo v jeseni oz. pred zimo pokrijemo s kompostom: krompirjevo ali plevam.

Na zgostitev ruše pa mnogo učinkovitejše kakor branjanje vpliva priložnostna pašna, katero po travnikih v jeseni na Gorenjskem žal, vse preveč opuščamo. Preostro ranjenje ruše z branjanjem povzroča pogosto le, da se zgosti plevel in se razredčijo detelje.

Z vsem tem sem hotel le povedati, da naj ne pričakujemo bogve kakšnega zvišanja travniških pridelkov od samega branjanja. Kakor si mnogi sadjarji obetajo od škropljenja dreva, čeždev, tako mnogi travničarji pričakujejo, da bo že samo branjanje bogve kako dvignilo pridelke, kakor vendar „krava“ na prvi vrsti — le pri gobcu molze“, tako sadno drevje rodi predvsem le, če smo drevo dodali dosti rastlinske hrane, tako nam bodo v prvi vrsti skrbeli, da bo godna travniška zemlja preskrbljena z zadostno množino rednih in gnojilnih snovi.

Wernig Fr.

Iz pisarne Kmečke zveze

V nedeljo, dne 17. januarja je sklical pripravljalni odbor Kmečke zveze ustanovni občni zbor za občino St. Jernej na Dolenjskem, hkratu pa tudi strokovni kmetijski tečaj. Občni zbor je vodil župan g. Vide iz Žvabovga, glavni odbor Kmečke zveze pa je zastopal ravnatelj kmetijske šole na Grmu g. ing. Absec. Takoj po prvi sv. maši so kmetje napolnili društveno dvorano, tako da jih je bilo nad 400, ki so se do zadnjega vpisali v Kmečko zvezo. G. ravnatelj Absec je zborovalcem razložil pomen Kmečke zveze, njeno dosedanje delo in program, katerega ima v svojem načrtu izpeljati. Povdarjal je, da je kmet do sedaj stal ob strani in gledal, kako se ob njem razvijajo vsi drugi stanovi, tarnal in vzdihoval, ni se pa zavedal, da je sam v precejšnji meri kriv težkemu položaju, v katerem se nahaja. Mnogo premalo se je delalo za uveljavljanje pravic, ki so se vsak dan bolj krčile. Kmet tudi ni mogel povedati svojih želja na tako izdaten način, kot so to mogli drugi stanovi, ker ni imel svoje organizacije in svojega stanovskega zastopstva. Vsemu temu je napravila konec Kmečka zveza, ki se je porodila iz kmetov samih, iz težav, ki so našega kmeta popolnoma pritisnile k tlom. S sodelovanjem vsega kmečkega ljudstva stopa Kmečka zveza na pot za izboljšanje skoro brezupnega položaja, razložila bo na merodajnih mestih, da je kmet oni stan, ki je najbolj potreben in katerega ni zametovati, da ga je največ v naši državi in da mora biti kot tak upoštevan pred vsemi drugimi stanovi.

Takoj po ustanovitvi Kmečke zveze se je vršil kmetijski strokovni tečaj, na katerem sta predavala g. ing. Absec o živinoreji, g. veterinar Zupančič iz Ljubljane pa o živinozdravstvu. Zborovalci so oba predavanja poslušali z zanimanjem, saj sta jim g. predavatelja podala v priprosti obliki mnogo koristnih nasvetov in predložila napadno delovanje nekaterih kmetov. Zborovalci so sprejeli tudi resolucijo, v kateri je kot glavna točka povdarjena potreba za postavitev banovinskega živinozdravnika. Kmečka zveza naj bi to resolucijo predložila banski upravi s prošnjo, da se čimprej v njej izražene želje izpeljejo. Zborovanje je bilo zaključeno v splošno zadovoljstvo vseh, ki so izjavili, da bodo stali Kmečki zvezi trdno ob strani in ji pomagali pri izvajanju njenega programa.

*

Ali imate že vsi koledarček Kmečke zveze?

Zadnji čas je že, da ga naročite. Dejali smo že večkrat, da je legitimacija vsakega člana in da radi tega ne sme biti nobeden član brez njega. Mnogo koristnega najdete v njem za praktično življenje, saj je prirojen povsem za potrebe kmečkega ljudstva. Glavni odbor ni pobiral za preteklo leto nobene članarine, prispevajte vsaj na ta način nekoliko za poposlovanje. Obrnite se na svojo krajevno Kmečko zvezo, ki jih razpečava po Din 10. Ne odlašajte z naročili! Tudi z nabavo koledarja pomagajte našim stremljenjem in ustvarjate razpoloženje za Kmečko zvezo.

*

Čas oddiha in zimskega počitka je že prekorčil svojo prvo polovico. Zopet se bo pričelo težko zunanje delo, ko naš kmet nima časa posvečati mnogo pažnje stanovskim in kulturnim vprašanjem. Razkropil se boste vsak po svojih opravkih in le v nedeljo se boste morali sešli na kak krajši razgovor. Povdarjali smo v okrožnicah, da je treba ta čas, ko zunanje delo počiva uporabiti zato, da dobite tudi duševne hrane, da preresetate vprašanja, ki so za kmeta prav tako važna, kot orati ali sejati. Predvsem pa je treba, da še v letošnji zimi izpeljete vsi, ki Kmečke zveze se nimate ustanovljene svoje krajeve organizacije. Ni sicer več veliko občin, ki ne bi imele svoje stanovske organizacije razvite, vendar nekaj zaspancev in mlačnežev je pa le, kot povsod. Pohitite z ustanovitvijo in ne dopustite, da bi bili osamljeni med našimi organizacijami. Delo, ki ga je zastavila Kmečka zveza je težko, vendar za današnji čas nujno potrebno, če ne čemo, da bi še nadalje igral kmet podrejene vloge. Treba je izboljšanja povsod, povsod bomo morali krepko zasaditi lopate. Sami si bomo morali izorati ledino, ki je vsled dolgoletnega zanemarjanja postala trda kot skala. Posamezniki bodo pri tem delu omagali, združeni v močno stanovsko organizacijo pa bomo kos tudi temu poslu.

Pozivamo vse one občine ali župnije, ki do sedaj še niso ničesar storili za svojo organizacijo Kmečko zvezo, da pohitijo z ustanovitvijo, da jih ne zajame zunanje delo. Obrnite se na glavni odbor v Ljubljano, ki vam bo dal vsa navodila in material.

Prav tako priporočamo, da Krajevne Kmečke zveze, ki še niso imele v tej zimi tečajev pohitijo z njimi. Za kasneje so na programu tečaji Okrajnih Kmečkih zvez, na katerih se bodo obravnavala organizatorna in poslovna vprašanja. Kar se vam zdi za vaš kraj potrebno, to obravnavajte na njih in obvestite glavni odbor, ki bo poslal tudi svojega govornika.

Velika nagradna uganka

V našem uredništvu se je zgledal ugleden ugankar ter nam je dal na razpolago uganko, da jo objavimo. Mi smo ob enem odredili nagrado od 1000 Din onemu čitatelju, ki bo poslal točen odgovor na sledeča vprašanja:

USTAŠKI BRLOG.

Kaj pa je zopet to?
Kje se nahaja?
V kateri gostilni ima svoj sedež?
Kdo je voditelj:
a) slamnati mož za napitnino?
b) pravi voditelj (seveda skrit, ker je to za junaka bolj varno)?
Proti komu naj se ustaši „bunijo“?
Proti komu naj nastopajo?
Kdo so člani brloga?
Kdo jih finansira in iz čigavih sredstev?

Odgovore na zgornja vprašanja naj ugankarji pošljejo na uredništvo z oznako „1000 Din za ustaše“.

Razglas

Na osnovi čl. 2 in 3. uredbe ministrstva za zgradbe o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih od 21. 5. 1929 št. 14.653 razpisujem mesto državnega cestarja-delavca na progi državne ceste št. 2 med km 640 do 645, s sedežem v Stražišču z mesečno plačo 541.44 in mesečno stanovanjsko doklado Din 90.24.

Pravilno kolekovane prošnje opremljene s pravilno kolekovanimi prilogi se vložijo pri tehničnem razdelku sreskega načelnika v Kranju do

do 28. februarja 1937.

Vpoštevali se bodo le prosilci, kateri so odslužili kaderski rok in kateri niso mlajši od 25 in ne starejši od 30 let. Natančnejša pojasnila daje pisarna tehničnega razdelka v Kranju.

Sreski načelnik:
Lipovšek.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0-50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Toneje tapetnik, v hiši g. Kocbeka.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik, Na skalji 5 (v hiši g. Šipica).

Drva, suha borova, klane več klatfer proda Matija Rozman, Srednja Bela št. 21 p. Pred. dvor.

Proda se dresiran „Doberman“ čiste pasme. Naslov v upravi.

Planinka samovoznice volnene, ročno delo Din 19.—, najfinejša Din 24.—, v zeleni, rdeči, modri in rujavi barvi — PRI HINKOTU, modna trgovina, klobuki — Kranj.

Zgubila se je lovska psica nem. pičarka temnorjave barve s kosmatim gobcem. Najditelj ali kdor bi kaj vedel kje se nahaja, naj blagovoli sporočiti proti povrnitvi stroškov na: Mataje, Stražišče.

Kupim hišo z dvema ali tremi stanovanji v Kranju. Plačam takoj v gotovini. Pismene ponudbe na upravo „Gorenjca“ pod gotovino.

Gospodična išče sobe pod mestom s posebnim vhom. Ponudbe pod označko „soba“.

Vajenca za krojaško obrt sprejemem, Možina Kranj.

Prodajam 25000 kg rženih otepov — cena po dogovoru. Naslov v upravi.

Vajenca za urarsko obrt išče B. Rangus, Kranj.

Prodajam takoj enostanovanjsko hišo v centru mesta pod šifro „Gotovina“.

Dobre ohranjen otroški voziček se ugodno proda. Naslov v upravi.

Proda se popolnoma nov šivalni stroj „Singer“ in otroški postelja. Naslov v upravi.

Novo moško kolo in radio aparat za izmeničen tok prodam po nizki ceni. Poizve se pri g. Strniša — Kranj.

Sprejemem čevljarskega vajenca, hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi.

Odda se lepo opremljena sončna soba. Naslov v upravi.

Vina

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

Neveste!

Tudi Vam bo žal, če se ne boste slikali na tako pomemben dan v življenju kot je poroka. Vabi vas

fotograf - JUG - Kranj

(Sedaj nasproti trgovine Savnik)

Pozor
ženin!!!

Črna suknja Din 380.—
Črna obleka Din 490.—

Zaloga klobukov!

Moške obleke že po Din 225.—
Moške sporine obleke Din 250.—

Srajce, kravate, spodnje perilo, vsakovrstne hlače v veliki izbiri.

Se priporoča

ALBIN JAZBEC
v KRANJU

Damska konfekcija Justina Jakofčič

se priporoča za brezobvezni ogled

Večerne obleke od D 150.—
krila sportna „ D 38.—
bluze svilene „ D 45.—
obleke otroške „ D 16.—
predpasniki „ D 10.—

Sprejema vsa naročila in se obveže da v teku 1 dneva izvrši, s 40 po sto popusta!

Prepričajte se!

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštne hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Nove hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje.